

ΠΕΔΙΣ

Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων

Επίλυση Διενέξεων

4) Τύποι Διενέξεων Β'

Εθνοτικές Διενέξεις

Δευτέρα, 19 Μαρτίου, 2018

Σπύρος Κατσούλας

No	Ημ/νια	Θέμα
1	26/2	Εισαγωγή
2	5/3	Επίλυση Διενέξεων στην αρχαιότητα
3	12/3	Τύποι Διενέξεων Α': Διαρκείς Διενέξεις
4	19/3	Τύποι Διενέξεων Β': Εθνοτικές Διενέξεις
5	26/3	Ανάλυση Διενέξεων- Κρίση Κούβας
6	16/4	Στρατηγικές Διαπραγματεύσεως
7	23/4	Μεσολάβηση Α': Διεθνείς Οργανισμοί
8	30/4	Μεσολάβηση Β': Τρίτου Κράτους
9	7/5	Διαχείριση Διενέξεων (Αφγανιστάν-Ιράκ)
10	15/5	Πυρηνικά Όπλα
11	21/5	Διπλωματία & Τρομοκρατία
12	4/6	Προετοιμασία Προσομοίωσης
13	11/6	Προσομοίωση

Προθεσμίες Υποβολής Εργασιών και Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος για Παρουσιάσεις

Η προθεσμία επιλογής και οριστικοποίησης θέματος και εκδήλωσης ενδιαφέροντος για παρουσίαση της εργασίας είναι **Κυριακή 1η Απριλίου, 2018**.

- Η επιλογή του θέματος θα γίνεται **μόνο** κατόπιν συνεννόησης:

είτε ηλεκτρονικά (skatsoulas@uop.gr)

είτε προφορικά (στα πλαίσια του μαθήματος ή μετά το μάθημα στις ώρες υποδοχής 13:00-14:00)

- Δεν θα γίνονται δεκτά θέματα χωρίς να έχει προηγηθεί συνεννόηση.

Η προθεσμία υποβολής της εργασίας είναι η **Κυριακή, 29η Απριλίου 2018**.

Οι ημερομηνίες των παρουσιάσεων θα ανακοινωθούν μόλις οριστικοποιηθούν οι συμμετοχές.

Επίλυση Διενέξεων

1. Δυσκολία συνεργασίας στο διεθνές περιβάλλον ανταγωνισμού και διαρκής ανάγκη αντιμετώπισης διενέξεων...
2. Διότι η Ανθρώπινη Φύση και η Ανάγκη δημιουργούν *Διλήμματα Ασφάλειας*
3. Τα οποία εμφανίζονται στην άναρχη γεωπολιτική αρένα.
4. Τί χαρακτηρίζει την άναρχη γεωπολιτική αρένα;

Κοσμοθεωρητική Ετερότητα

ΕΘΝΟΤΙΚΕΣ ΔΙΕΝΕΞΕΙΣ

Σήμερα

A. Γεωπολιτική & Εθνοτικές Διενέξεις

✦ Η περίπτωση της Βοσνίας

B. Οι Συμφωνίες του Ντέιτον

C. Αξιολογώντας το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο για την Πρώην Γιουγκοσλαβία

ΠΕΔΙΣ

Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων

4) Τύποι Διενέξεων Β'

Α. Γεωπολιτική & Εθνοτικές Διενέξεις

Η περίπτωση της Βοσνίας

Το Έθιμο είναι ο βασιλιάς
των πάντων.

Ηρόδοτος

Κοσμοθεωρητική Ετερότητα

Κοσμοθεωρητική Ετερότητα

- ✦ Ο άνθρωπος είναι από τη φύση του «πολιτικό ζώο» (Αριστοτέλης, Πολιτικά)
 - ✦ Δημιουργεί & ζει σε πολιτικές οντότητες
 - ✦ Τι σημαίνει αυτό για τη διεθνή πολιτική;
- ✦ Ο διεθνής χώρος—*η άναρχη γεωπολιτική αρένα*—είναι εκ των πραγμάτων *κοινωνικοπολιτικά και κοσμοθεωρητικά* κατατεμαχισμένος.
- **Διεθνής κοσμοθεωρητική ετερότητα.**
 - Πως προκύπτει;

Κοσμοθεωρητική Ετερότητα

- ✦ «Κατά τη διάρκεια της ιστορικής διαδρομής μιας ανθρώπινης συλλογικότητας σφυρηλατείται και διαμορφώνεται το **συλλογικό φιλοσοφικό της περιεχόμενο...**
- ✦ ...και σταθεροποιούνται **κυρίαρχες ερμηνείες** των πνευματικών και αισθητών φαινομένων...
- ✦ ...που χρησιμεύουν ως θεμελιώδης προσανατολισμός των ατόμων και των ομάδων κάθε ανθρώπινης συλλογικής οντότητας **για τις σχέσεις της με τις άλλες συλλογικές οντότητες.**» (Ήφαιστος, σ. 40-41)

Κοσμοθεωρητική Ετερότητα

- ✦ Η άνιση ανάπτυξη και τα διλήμματα ασφάλειας δημιουργούν συνθήκες αλληλεπίδρασης και αλληλεξάρτησης στη διεθνή πολιτική.
- ✦ Οι πολιτικές οντότητες επιδιώκουν *ασφάλεια* αλλά και *κέρδος*, επομένως αναπτύσσουν σχέσεις *συνεργασίας* αλλά και *σύγκρουσης*.
- ✦ Το τί επιδιώκουν και το πώς αντιλαμβάνονται οι πολιτικές οντότητες τη θέση τους στο **παγκόσμιο χάρτη** και τη θέση των άλλων πολιτικών οντοτήτων καθορίζει τις διεθνείς σχέσεις.

**YOU MIGHT THINK NORTH AMERICA
LOOKS LIKE NOTHING
COMPARED TO RUSSIA**

**BUT IN REALITY RUSSIA IS ONLY
ABOUT 2.1x LARGER
THAN THE CONTINENTAL U.S.**

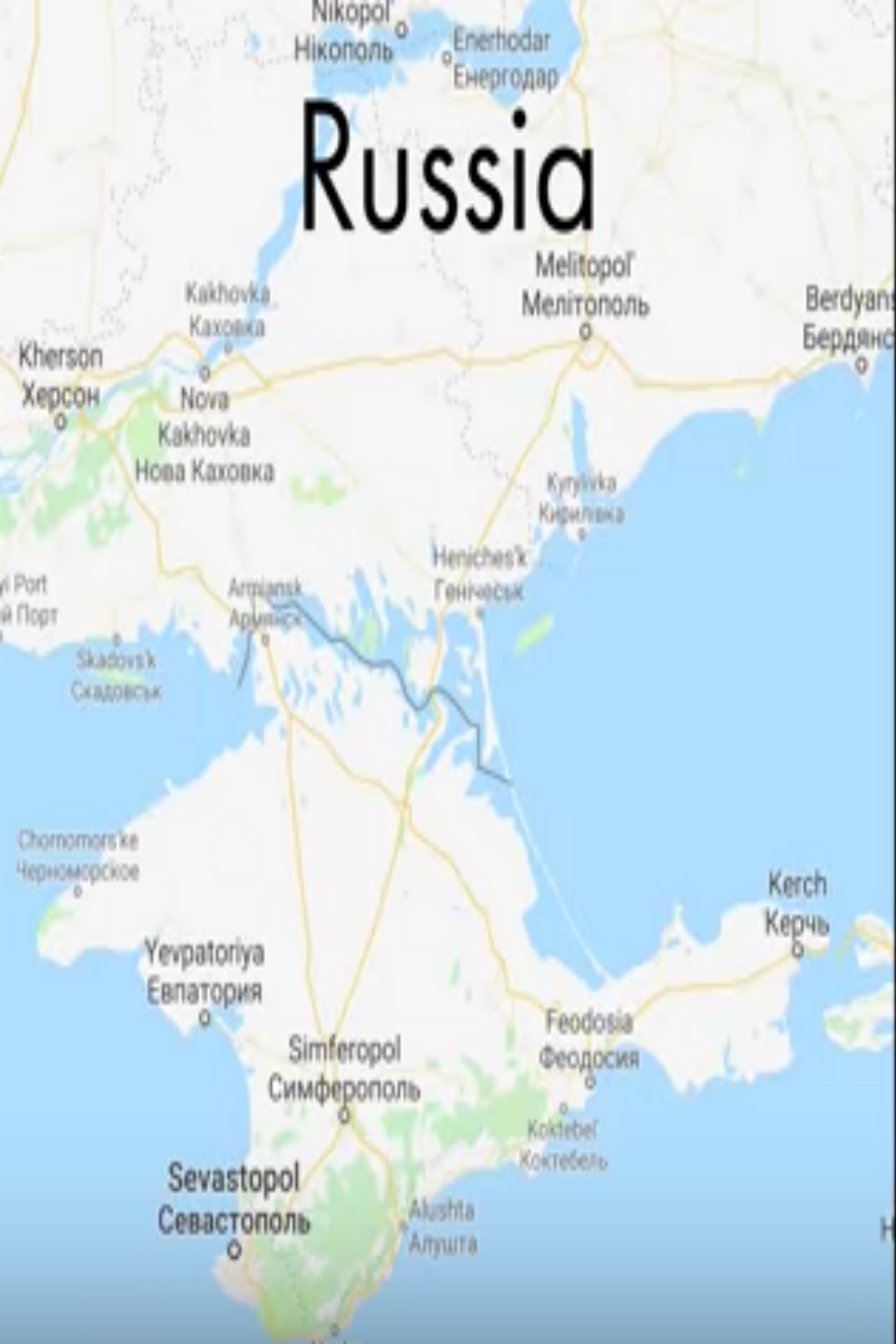

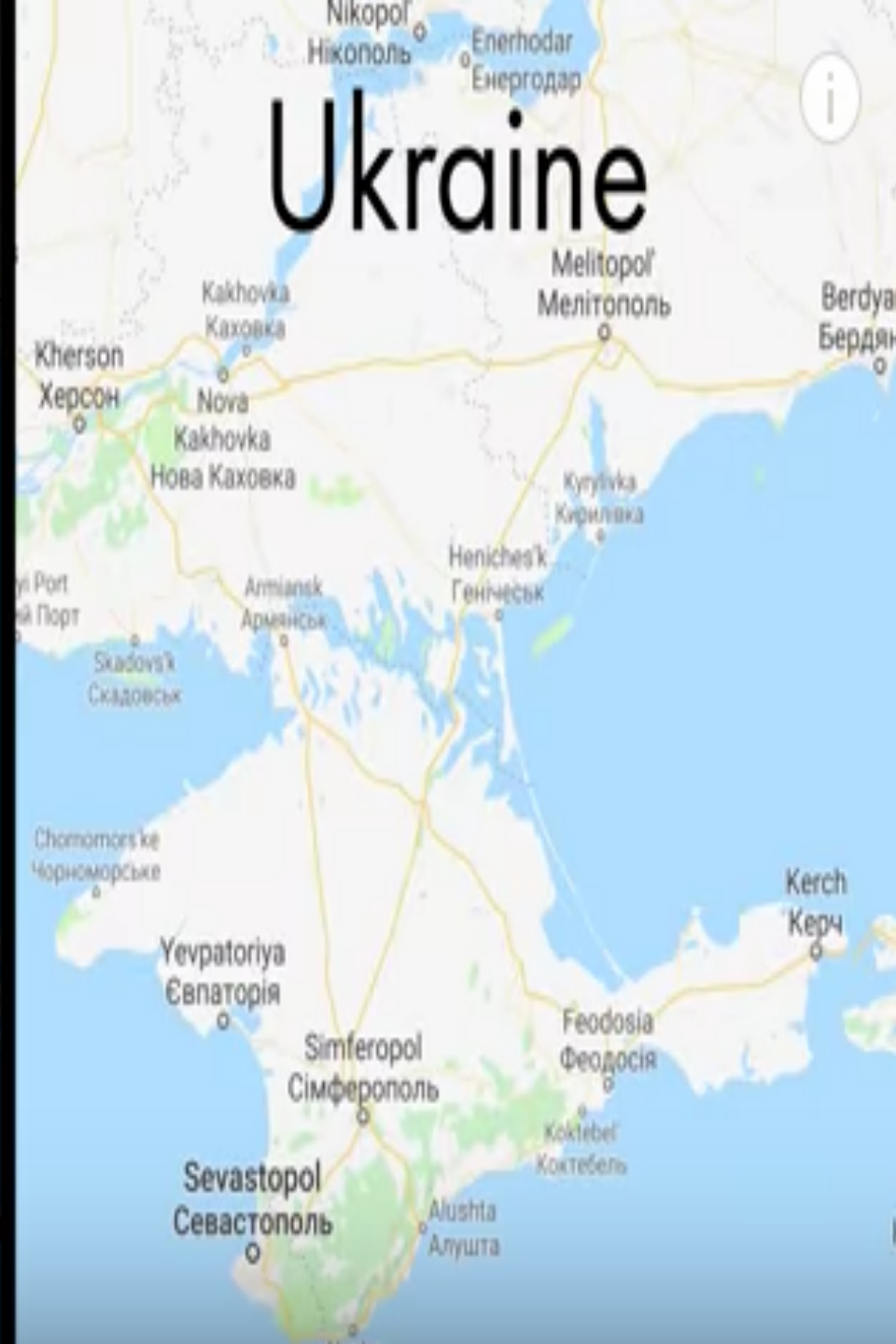
GREENLAND
2,166,086 km²

AFRICA
30,221,532 km²

Russia

Ukraine

China

India

EUROPE ACCORDING TO GERMANS

designed by alphadesigner.com
2010 edition

GEYZERS

EUROPE ACCORDING TO AMERICANS

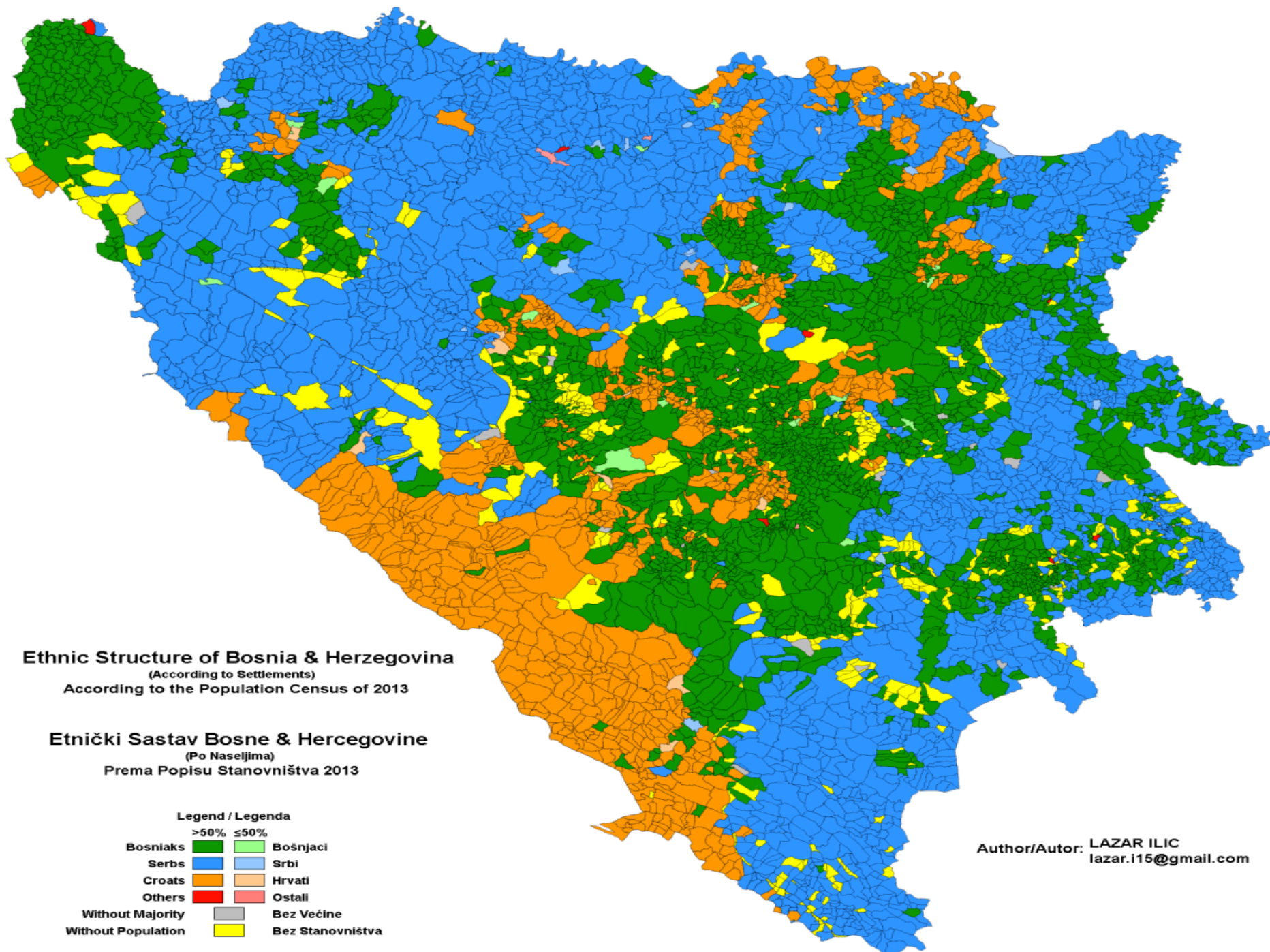
designed by alphadesigner.com
2010 edition

WIKILEAKS

N Bosnia & Herzegovina

Ethnic Structure of Bosnia & Herzegovina
 (According to Settlements)
 According to the Population Census of 2013

Etnički Sastav Bosne & Hercegovine
 (Po Naseljima)
 Prema Popisu Stanovništva 2013

Legend / Legenda	
>50%	≤50%
Bosniaks 	Bošnjaci
Serbs 	Srbi
Croats 	Hrvati
Others 	Ostali
Without Majority 	Bez Većine
Without Population 	Bez Stanovništva

Author/Autor: LAZAR ILIC
 lazar.i15@gmail.com

Γεωπολιτική & Εθνοτικές Διενέξεις

Ethnic Groups in Conflict

Donald L. Horowitz
KLONDYKE.NL

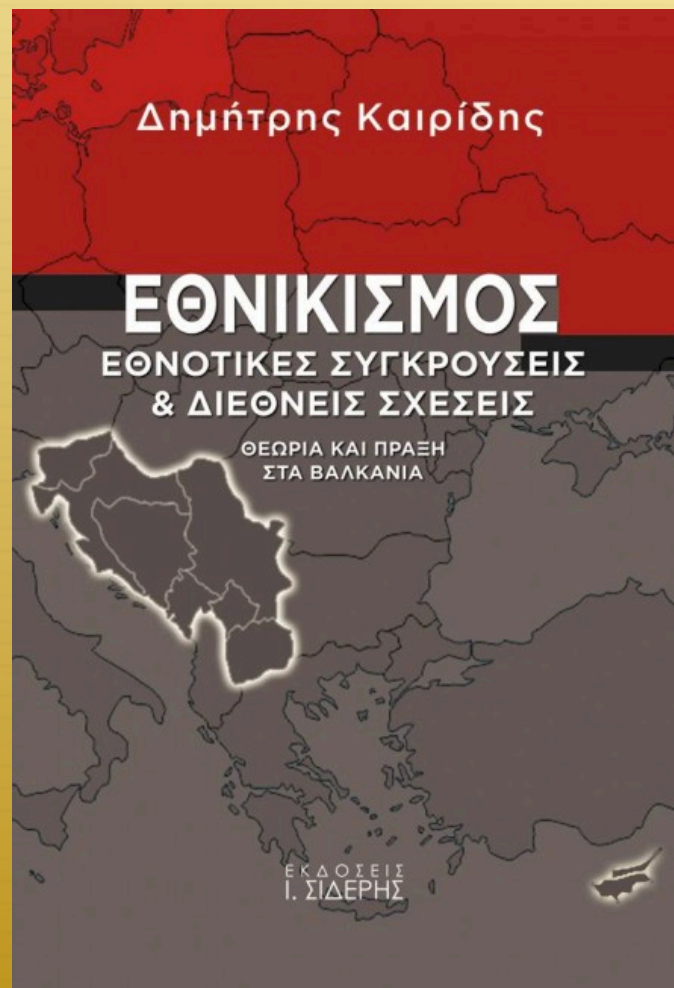
Αλέξης Ηρακλείδης

Διεθνείς και Εθνοτικές Συγκρούσεις

ανάλυση
και
επίλυση

ΕΚΔΟΣΗ
Ι. ΣΙΔΕΡΗΣ

Σ' ένα κόσμο που
αποτελείται από
έθνη κράτη,
γιατί μιλάμε για
εθνοτικές
συγκρούσεις;

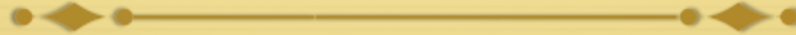

ΕΘΝΟΤΙΚΕΣ ΔΙΕΝΕΞΕΙΣ

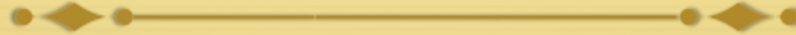
- ✦ Η Συνθήκη της Βεστφαλίας (1648) αναγνώρισε την αρχή του σεβασμού της εθνικής κυριαρχίας, της εδαφικής ακεραιότητας & της μη ανάμειξης
- ✦ Ιδίως μετά τη Γαλλική Επανάσταση (1789) άρχισαν να αναπτύσσονται αξιώσεις συλλογικής ελευθερίας στη βάση της εθνικής αρχής.
- ✦ Αντίρροπες δυνάμεις *μεταξύ* διατήρησης των συνόρων *και* ανάδυσης νέων οντοτήτων (π.χ. Μέττερνιχ & Ελληνική Επανάσταση)
- **Ειρήνη VS Δικαιοσύνη!**

ΕΘΝΟΤΙΚΕΣ ΔΙΕΝΕΞΕΙΣ

- ✦ Ο σύγχρονος κόσμος απαρτίζεται από **έθνη-κράτη**: δηλαδή από κράτη τα οποία έχουν ήδη συγκροτηθεί— ή από πολιτικές οντότητες που προσπαθούν να συγκροτηθούν—στη βάση της εθνικής αρχής.
- ✦ *Το πρόβλημα είναι ότι στον κόσμο ζουν πολύ περισσότερες εθνοτικές ομάδες από τα έθνη κράτη που υπάρχουν.*
 - ✦ Τα ιδρυτικά κράτη-μέλη του ΟΗΕ ήταν 51
 - ✦ Σήμερα είναι 193!
- ✦ Ενάντια στη λογική της «κατάργησης των συνόρων», ο κόσμος οδεύει προς μεγαλύτερο κατακερματισμό!

ΕΘΝΟΤΙΚΕΣ ΔΙΕΝΕΞΕΙΣ

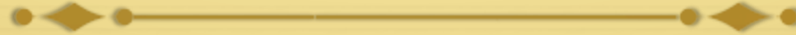
- ✦ Η πλειονότητα των κρατών είναι—λιγότερο ή περισσότερο—**πολυεθνικά**, δηλαδή περιλαμβάνουν πολλές εθνοτικές ομάδες.
- ✦ Στα περισσότερα κράτη υπάρχει **μια κυρίαρχη εθνοτική ομάδα** και άλλες μικρότερες, οι οποίες έχουν—ανά περίπτωση—περισσότερες ή λιγότερες αξιώσεις συλλογικής ελευθερίας.
- ✦ Ο εθνοτικός διαχωρισμός και ποικιλομορφία **ΔΕΝ** οδηγεί πάντα σε διενέξεις!
 - ✦ Είναι μάλλον **πολύ λιγότερες** απ' ότι ο πολυεθνικός κατακερματισμός διακιολογεί!

ΕΘΝΟΤΙΚΕΣ ΔΙΕΝΕΞΕΙΣ

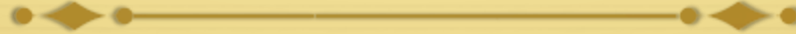
- ✦ Σε διενέξεις οδηγούμαστε όταν μια εθνοτική ομάδα θεωρεί ότι δεν την ικανοποιεί/ αντιπροσωπεύει το υπάρχον Κοινωνικό Συμβόλαιο και διεκδικεί την ελευθερία & τη αυτοδιάθεσή της.
- ✦ Ειδικότερα, σε εθνοτικές διενέξεις οδηγούμαστε όταν συντρέχουν δύο προϋποθέσεις (Καιρίδης, σ.24)
 - ✦ Θεσμική εξασθένιση
 - ✦ Εθνοτική διέγερση

ΕΘΝΟΤΙΚΕΣ ΔΙΕΝΕΞΕΙΣ

- ✦ Ως αποτέλεσμα, έχει αναπτυχθεί ένας ξεχωριστός κλάδος μελέτης των εθνοτικών διενέξεων, με αφετηρία το έργο του Donald Horowitz, *Ethnic Groups in Conflict*, (1985)
 - A. Διακρατικές Διενέξεις*
 - B. Ενδοκρατικές Διενέξεις*
 - i. Εθνοτικές Διενέξεις: μεταξύ εθνοτήτων εντός ενός κράτους*
 - ii. Εμφύλιοι Πόλεμοι: μεταξύ πολιτικών ομάδων εντός εθνότητας*
- ✦ Μεταξύ 1946–2008 σημειώθηκαν 174 ενδοκρατικές διενέξεις, εκ των οποίων 90 εθνοτικές

ΕΘΝΟΤΙΚΕΣ ΔΙΕΝΕΞΕΙΣ

- ✦ Υπάρχουν πολλοί ορισμοί των εθνοτικών διενέξεων, ανάλογα με την ακαδημαϊκή προσέγγιση του κάθε ερευνητή & την περιπτωσιολογική μελέτη.
- ✦ Οι εθνοτικές διενέξεις, ουσιαστικά, υπάγονται στον γενικό ορισμό του πολέμου του Κλαούζεβιτς ως η **«προσπάθεια επιβολής της θέλησης μιας πολιτικής οντότητας σε μια άλλη.»**
- ✦ Κάθε διένεξη είναι προϊόν των διεθνών & εσωτερικών ισορροπιών της ισχύος και πρέπει να εξετάζεται σε συνάρτηση με το δεδομένο **ιστορικό & γεωγραφικό πλαίσιο.**

Η περίπτωση της Βοσνίας

«Μια φορά κι έναν καιρό
ήταν μια χώρα.»

Εμίρ Κουστουρίτσα, Underground, 1995

A FILM BY EMIR KUSTURICA MIKI MANOJLOVIC LAZAR RISTOVSKI MIRJANA JOKOVIC

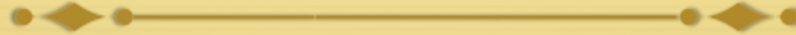
Underground

WINNER
PALME D'OR BEST FILM
CANNES FILM FESTIVAL
1995

Τα Βαλκάνια

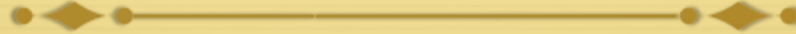
- ✦ Από μόνος του ο όρος αρκεί!
 - ✦ Ως όρος, η *Βαλκανοποίηση*, έχει καθιερωθεί για να περιγράψει συνθήκες διάσπασης πολυθενικών κρατών σε μικρότερες, αμοιβαία εχθρικές, οντότητες (Αφρική, Καύκασος, Μέση Ανατολή)
- ✦ Η περίφημη **Πυριτιδαποθήκη της Ευρώπης**
 - ✦ Από τα Βαλκάνια ξεκίνησε (Βαλκανικοί & Α' ΠΠ) και στα Βαλκάνια τελείωσε (Γιουγκοσλαβία) η **στρατηγική ιστορία της Ευρώπης τον 20^ο αι.**
 - ✦ «Τα Βαλκάνια παράγουν περισσότερη ιστορία απ' όση μπορούν να καταναλώσουν.» (Τσώρτσιλ)
- ✦ Ενώ πριν μερικά χρόνια μονοπωλούσε το ενδιαφέρον, **σήμερα** προέχουν πιο φλέγοντα θέματα. **Ωστόσο**, οι συνθήκες ανάφλεξης παραμένουν.

BBC
NEWS

Remember the last war in Bosnia

Τα Βαλκάνια

- ✦ Ο όρος υποδηλώνει μια «Βαλκανική ιδιαιτερότητα, καθώς τα Βαλκάνια είναι συνυφασμένα με:
 - ✦ εκρηκτικές & ασυμβίβαστες εθνικές ταυτότητες
 - ✦ αδιάλλακτες, μισαλλόδοξες & γεωγραφικά συνωστισμένες πολιτικές οντότητες
 - ✦ διάσπαρτες «παγωμένες» εθνοτικές διενέξεις επί πολύπλοκων ευαίσθητων ζητημάτων
- ✦ Υπάρχει ακόμα διαφωνία και για το ποια κράτη ανήκουν στα Βαλκάνια.

THE BALKANS

★ National capital

— International boundary

 ALBANIA
Area: 28 748 km²
Population: 3,581,655

 BOSNIA & H.
Area: 51,129 km²
Population: 3,907,000

 BULGARIA
Area: 111,001.9 km²
Population: 7,726,000

 CROATIA
Area: 56,542 km²
Population: 4,551,000

 F.Y.R.O.M.
Area: 25,333 km²
Population: 2,034,000

 GREECE
Area: 131,945 km²
Population: 11,244,118

 MONTENEGRO
Area: 13,812 km²
Population: 620,145

 ROMANIA
Area: 238,391 km²
Population: 21,711,000

 SERBIA
Area: 88,361 km²
Population: 9,400,000

 SLOVENIA
Area: 20,273 km²
Population: 1,967,000

Τα Βαλκάνια

- ✦ **Ωστόσο**, τα Βαλκάνια δεν διακατέχονται από περισσότερο ή λιγότερο πολιτικό φανατισμό σε σχέση με άλλες περιοχές.
- ✦ Η έκρηξη που οδήγησε στη διάλυση και στους διαδοχικούς πολέμους της Γιουγκοσλάβιας οφείλεται στους δύο λόγους (Καιρίδης):
 - ✦ Θεσμική εξασθένιση
 - ✦ Εθνοτική διέγερση
- ✦ Εξέταση συγκεκριμένου ιστορικού & γεωγραφικού πλαισίου

WELCOME
TO
SARAJEVO

ΠΕΔΙΣ

Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων

4) Τύποι Διενέξεων Β'

B. Οι Συμφωνίες του Ντέιτον

«Είμαστε όλοι τρελοί,
Ναταλία,
απλά δεν έχουμε ακόμα
διαγνωστεί.»

*Εμίρ Κουστουρίτσα, Underground,
1995*

Σ έ ρ β ο ρ

Βόσνιοι
Μουσουλμάνοι

Τα αστέρια της ΕΕ

Κροάτες

Τα χρώματα
(μπλε, άσπρο, κίτρινο)
συμβολίζουν την ειρήνη

POSAVINA

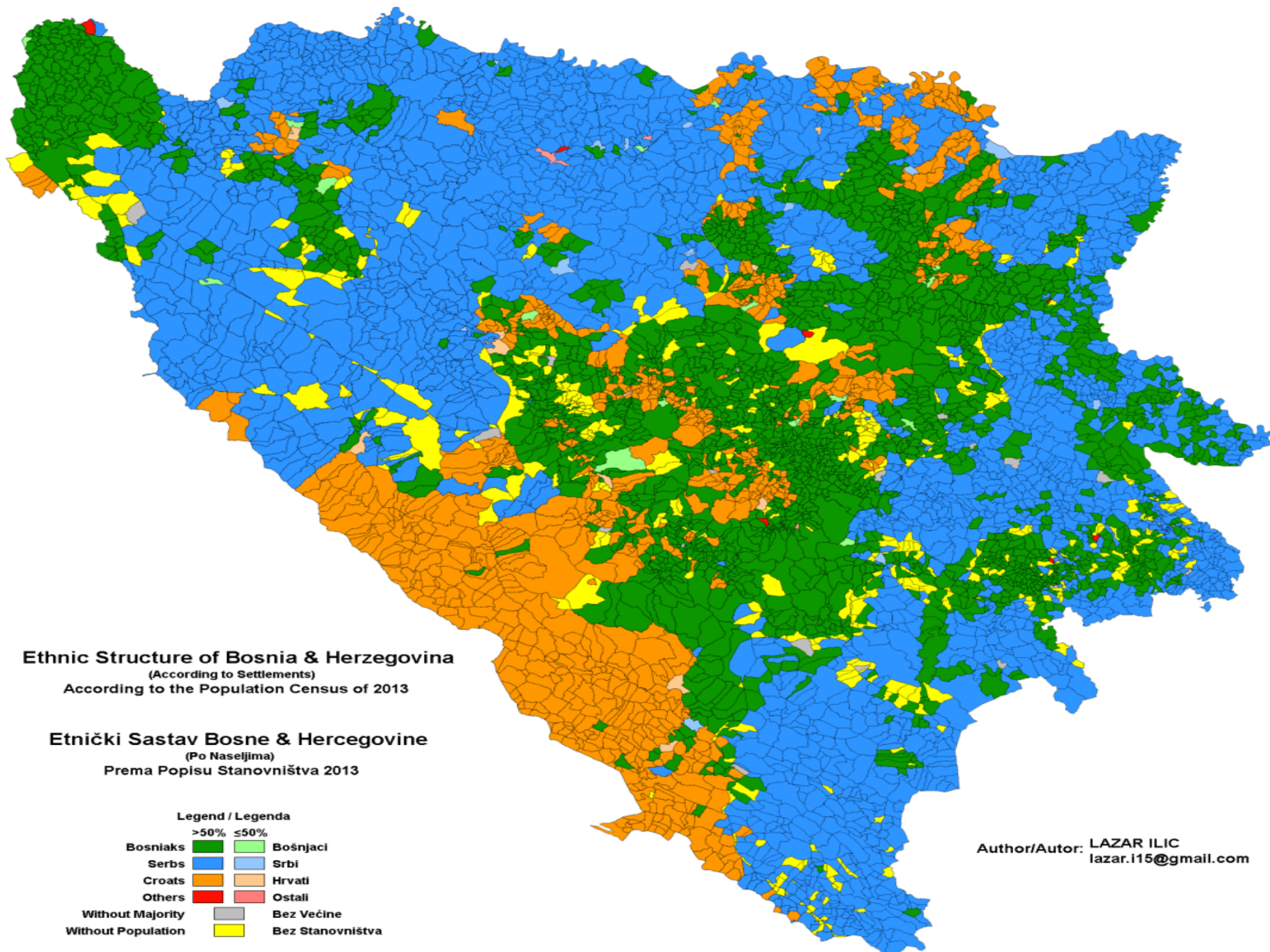
**BOSANSKA
KRAJINA**

NORTH

**CENTRAL
BOSNIA**

SARAJEVO

HERZEGOVINA

Ethnic Structure of Bosnia & Herzegovina
 (According to Settlements)
 According to the Population Census of 2013

Etnički Sastav Bosne & Hercegovine
 (Po Naseljima)
 Prema Popisu Stanovništva 2013

Legend / Legenda	
>50%	≤50%
Bosniaks 	Bošnjaci
Serbs 	Srbi
Croats 	Hrvati
Others 	Ostali
Without Majority 	Bez Većine
Without Population 	Bez Stanovništva

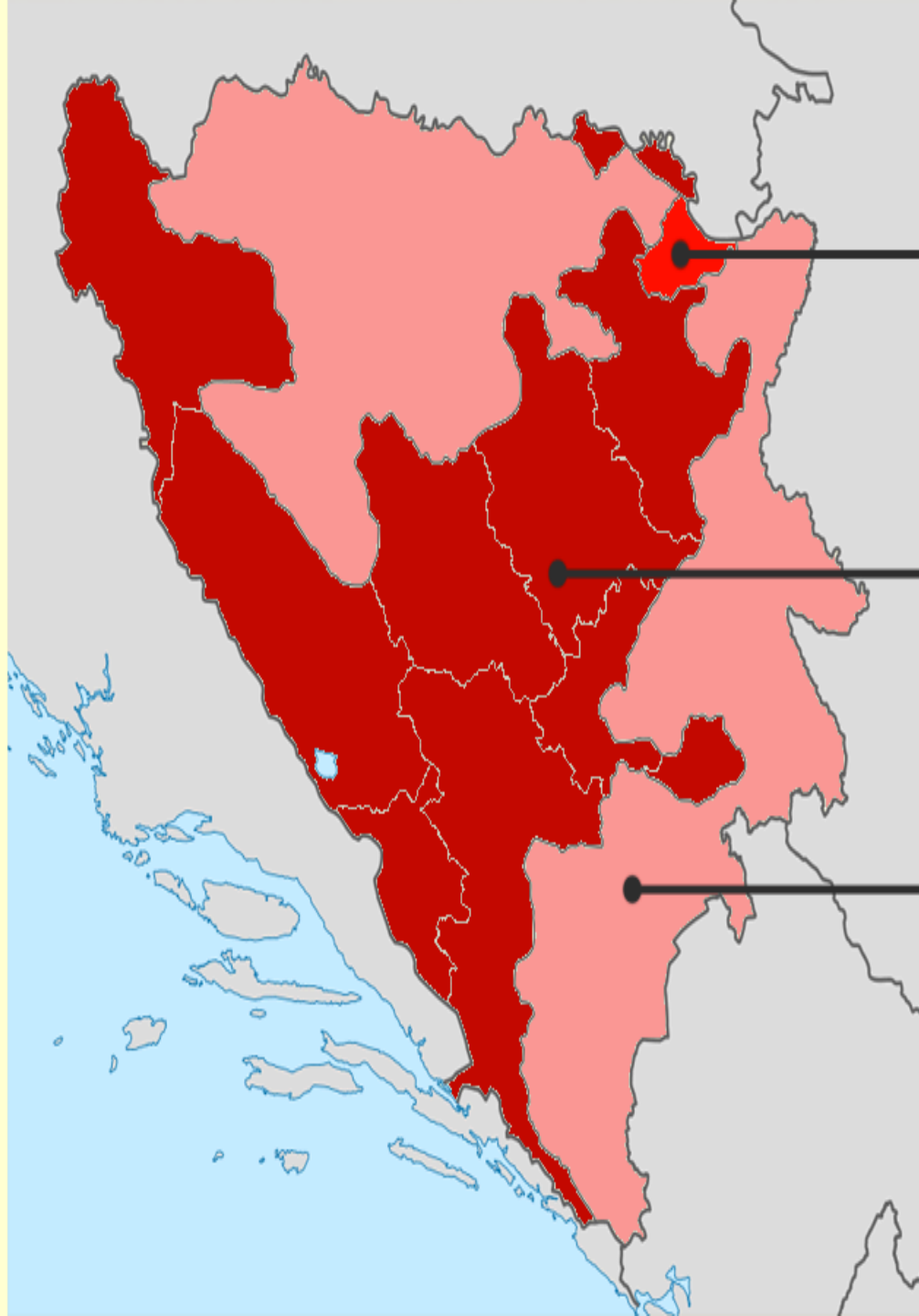
Author/Autor: LAZAR ILIC
 lazar.i15@gmail.com

**BOSNIA 2013
CENSUS (ETHNIC
COMPOSITION)**

***CENS BOSNIÀ 2013
(COMPOSICIÓ
ÈTNICA)***

**Overall results
Resultats globals**

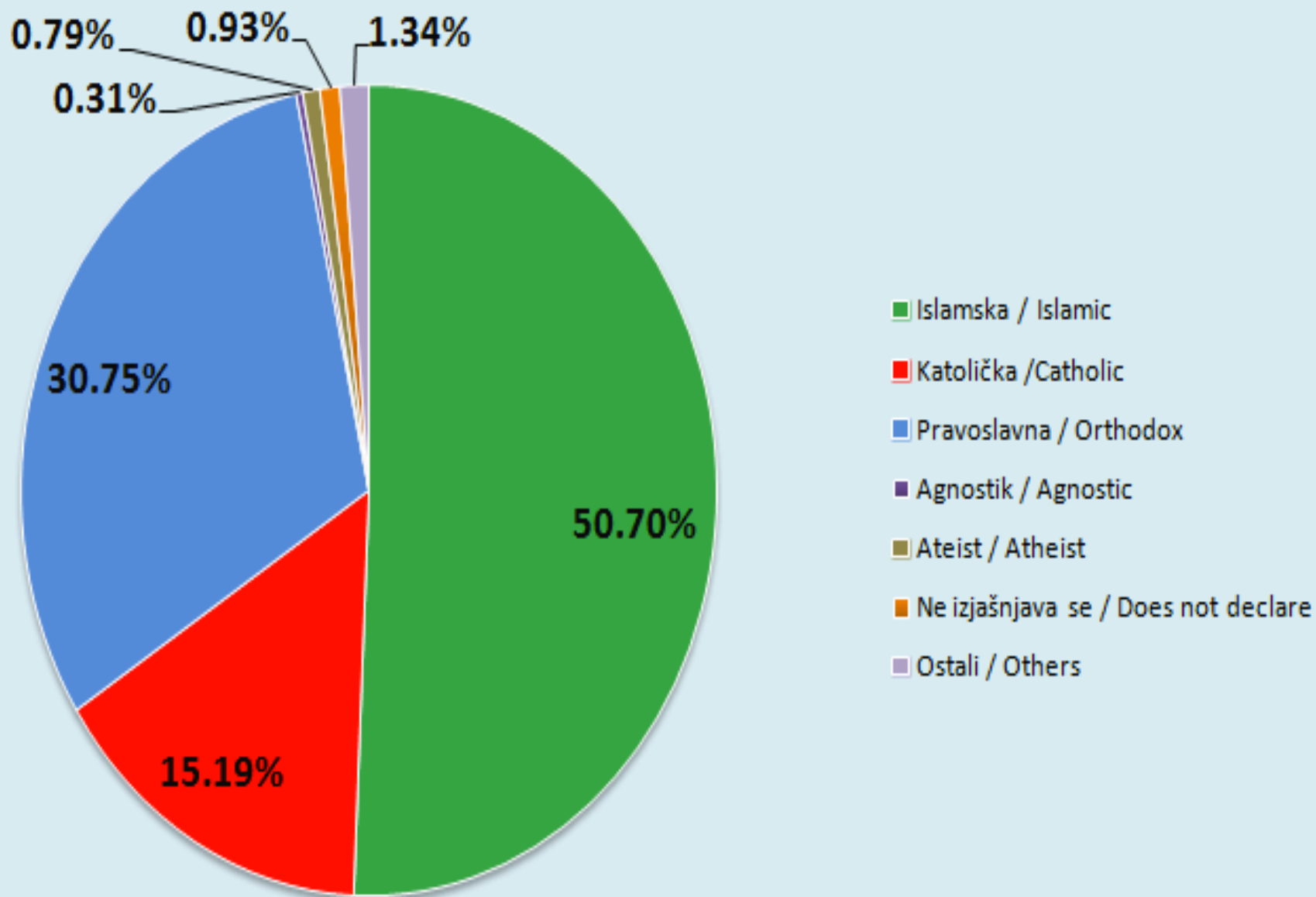
Bosniaks/ bosníacs	50.1%
Serbs/ serbis	30.8%
Croats/ croats	15.4%
Others/ Altres	3.7%

**Entity results
Resultats per entitat**

Brcko	
BOS	42.4%
SER	34.6%
CRO	20.7%
Federation/Federació BiH	
BOS	70.4%
CRO	22.4%
SER	2.5%
Rep. Srpska	
SER	81.5%
BOS	14.0%
CRO	2.4%

Bosnia and Herzegovina Religious Composition 2013

GOLD
Marlboro
ORIGINAL

Пуšenje ubija.
Pušenje ubija.
Пушење убија.

Dayton Peace Accords

Bosnia & Herzegovina

Bosnia & Herzegovina 1995

«Το πιο εντυπωσιακό παράδειγμα επίλυσης διενέξεων»

Charles-Philippe David, "Alice in Wonderland meets Frankenstein: Constructivism, Realism & Peace-Building in Bosnia," (2001)

«Το κλειδί της επιτυχίας
θα είναι η ισότιμη
μεταχείριση»
Σ. Μιλόσεβιτς

«Σκοπός μου είναι
οι στενότερες σχέσεις
με την Ευρώπη»
Φ. Τούτζμαν

«Ήπια ένα πικρό αλλά
απαραίτητο φάρμακο.»
Α. Ιζετμπέκοβιτς

IST The Institute for Stabilization and Transition
*Finding solutions to global stability challenges for policy-makers,
practitioners, educators and media*

Bosnia and Herzegovina: Failed State in the Heart of Europe

16 October 2017 – Washington, DC

THE NEW EUROPEAN

SIGN UP FOR OUR WEEKLY NEWSLETTER ★ **HERE** ★

Failed state: Is Bosnia slipping back to war?

🕒 **PUBLISHED:** 07:00 21 November 2017 The New European

Europe's Next Separatist Time Bomb Is Ticking

By **Misha Savic** and **Gordana Filipovic**
November 16, 2017, 2:00 AM GMT+2

Twenty Years After Dayton: Bosnia-Herzegovina (Still) Stable and Explosive *

Argyro Kartsonaki

Pages 488-516 | Published online: 28 Mar 2017

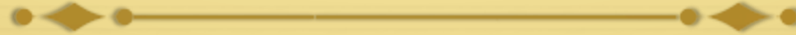
BOSNIAN PEACE PLAN

Peace Plan for
Syria

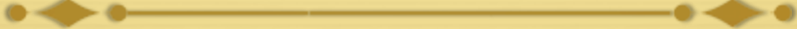
TARDIS

Ιστορικό Πλαίσιο

- ✦ Λόγω γεωγραφίας της, η Βοσνία ήταν καθ'όλη την ιστορία της πεδίο κατακτήσεων ανταγωνιστικών αυτοκρατοριών.
Χαρακτηριστικό παράδειγμα η **Κράινα**:
- ✦ Η Κράινα (στα σερβο-κροατικά σημαίνει *σύνορο*), ήταν μια στρατιωτική ζώνη που δημιούργησαν οι Αυστριακοί στα τέλη του 16^{ου}, για να αναχαιτίσουν την εξάπλωση των Οθωμανών, προσελκύοντας Σέρβους & Κροάτες πρόσφυγες.
- ✦ Κατά συνέπεια, η ζώνη αυτή μετατράπηκε σε μια μικτή εθνοτικά περιοχή.

Ιστορικό Πλαίσιο

- ✦ Με την κατάρρευση των αυτοκρατοριών μετά τον Α΄ ΠΠ, οι μονοεθνικές ταυτότητες αναπτύχθηκαν περαιτέρω.
- ✦ Μεσοπόλεμος: Σέρβοι & Κροάτες ενώθηκαν υπό ένα Βασίλειο
- ✦ Β΄ ΠΠ: η φιλοναζιστική Κροατική κυβέρνηση στράφηκε εναντίον των Σέρβων
- ✦ Γιουγκοσλαβία: Σέρβοι & Κροάτες μαζί υπό τον Τίτο

Γιόζιπ Μπροζ Τίτο
(1943-1980)

Χειμερινοί
Ολυμπιακοί Αγώνες
Σεράγιεβο, 1984

Κείμενο Διαμαρτυρίας
Σερβικής Ακαδημίας
Επιστημών & Τεχνών
1986

Ομιλία νεοεκλεγέντος
Μιλόσεβιτς στο Κόσοβο
για ένοπλες μάχες
1989

Το Πρόβλημα

- ✦ Μετά τη διαφανιόμενη διάλυση της Γιουγκοσλαβίας, τι θα συνιστούσε έθνος;
- ✦ Στη Γιουγκοσλαβία, Συνταγματικά Δικαιώματα είχαν **τόσο** οι 6 Δημοκρατίες **όσο** και οι 6 εθνότητες, **χωρίς όμως** να ταυτίζονται απαραίτητα.
 - ✦ Π.χ. στη Βοσνία 1 Δημοκρατία, αλλά 3 εθνότητες.
- ✦ Μετά τη διάλυση, ποιος θα είχε εθνικά δικαιώματα: οι δημοκρατίες ή τα έθνη;
 - ✦ Μουσουλμάνοι Βοσνίας υπέρ Ανεξαρτησίας
 - ✦ Σέρβοι υπέρ Διαμελισμού & Αυτοδιάθεσης
 - ✦ Κροάτες υπέρ Διαμελισμού & Εδαφικής Κυριαρχίας

25 Ιουνίου 1991
Σλοβενία & Κροατία
κηρύσσουν ανεξαρτησία

Σλοβενία
Πόλεμος 10 ημερών
(1991)

Κροατία
Πόλεμος Ανεξαρτησίας
(1991-1995)

Βοσνία
Πόλεμος Ανεξαρτησίας
(1992-1995)

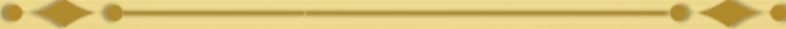

5 Μαρτίου 1992
η **Βοσνία**
κηρύσσει
ανεξαρτησία

Ανεξαρτησία Μαυροβουνίου, 2006
“Ανεξαρτησία” Κοσσυφοπεδίου, 2008

25 Σεπτεμβρίου 1991
η **ΠΓΔΜ**
κηρύσσει ανεξαρτησία

Ο Πόλεμος

- ✦ **Σαράγεβο:** η μεγαλύτερη πολιορκία πόλης (4 χρόνια) μετά τον Β' ΠΠ, καθώς περικυκλώθηκε και βομβαρδίστηκε από σερβικές δυνάμεις με περίπου 14.000 θύματα.
- ✦ **Σρεμπρένιτσα:** γενοκτονία 8.000 Μουσουλμάνων & εκτοπισμός 30.000 τον Ιούλιο 1995 από τον σερβικό στρατό υπό τον Στρατηγό Μλάντιτς, παρά την παρουσία κυανόκρανων του ΟΗΕ.
- ✦ **Επιχείρηση Καταιγίδα:** Βοσνιακή-Κροατική προέλαση τον Αύγουστο 1995 που οδήγησε 200.000 Σέρβους στην έξοδο

**Μουσείο Τούνελ,
Σαράγεβο**

*Τα τριαντάφυλλα
του Σαράγεβο*

SPOMENIK
MEĐUNARODNOJ
ZAJEDNICI

*(Ειρωνικό) Μνημείο
Κονσέρβας*

Διεθνής Αντίδραση

- ✦ Η διεθνής κοινότητα αντιμέτωπη με ένα πολύπλοκο πρόβλημα στην Εποχή των Ψευδαισθήσεων (1991-2001)
 - ✦ Θεωρία Φιλελεύθερου Διεθνισμού ότι η δημοκρατία & η καπιταλιστική οικονομία θα οδηγήσουν στη λύση.
- ✦ Παταγώδης αποτυχία Ευρωπαϊκής Κοινότητας
- ✦ Ανάληψη ευθύνης από ΣΑ ΟΗΕ
 - ✦ Δικαστική Επίλυση από Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο (1993)
 - ✦ Εντολή Ανθρωπιστικής Επέμβασης στο ΝΑΤΟ (Σεπτέμβριος 1995)
 - ✦ Συμφωνίες Ντέιτον (Οκτώβριος 1995)

Προσπάθειες Επίλυσης

- ✦ Το ζητούμενο για τη διεθνή κοινότητα ήταν η θεσμική & πολιτική ανασυγκρότηση του κράτους ως μέσο εδραίωσης της ειρήνης.
 - ✦ Post-Conflict Peace-Building (Καμπότζη, Ναμίμπια, Μοζαμβίκη, Αγκόλα, Ρουάντα, Σομαλία)
 - ✦ Μεσολάβησαν κι άλλες προσπάθειες επίλυσης!
- ✦ Η επιθυμία αποφυγή μιας νέας σύγκρουσης οδήγησε σε μαζική παρέμβαση της διεθνούς κοινότητας σε μια εθνοτικά διαιρεμένη χώρα.
- ✦ Πώς αποτιμάται η επιβολή ενός «εισαγόμενου» θεσμικού μοντέλου διακυβέρνησης;

Dayton

Συμφωνίες Ντέιτον

Οι Συμφωνίες Ντέιτον

- ✦ Η ανακωχή που κυρήχθηκε στις αρχές Οκτωβρίου έδωσε τέλος στον 3ετή πόλεμο και οδήγησε στα τέλη Οκτωβρίου στις ειρηνευτικές συμφωνίες στην αεροπορική βάση Ράιτ-Πάτερσον στο Ντέιτον του Οχάιο, ΗΠΑ. *Γιατί εκεί;*
- ✦ Η λογική ήταν να αποκλείσουν τους 3 ηγέτες σε ένα απομονωμένο & ασφαλές μέρος για 17 μέρες (τελικά 21) μέχρι να καταλήξουν σε συμφωνία!
- ✦ «Αν αποτύχουμε, ο πόλεμος θα ξαναρχίσει. Οι μελλοντικές γενιές θα μας θεωρήσουν υπεύθυνους»
Γουόρεν Κρίστοφερ (Υπ.Εξ. ΗΠΑ)

The Country With Three Presidents, 13 Prime Ministers, and No Decent Government

A 20-year-old, U.S.-brokered peace agreement turned Bosnia into an ungovernable mess.

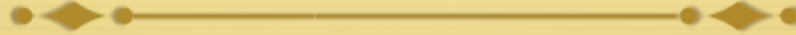
Activists stage a performance in Sarajevo with puppets of former Bosnian Muslim leader Sulejman Tihić, Bosnian Serb leader Milorad Dodik, and Bosnian Croat leader Dragan Covic. (Danilo Krstanovic / Reuters)

FRANCO GALDINI

NOV 7, 2015

GLOBAL

Συμφωνίες Ντέιτον

- ✦ «Το Παράδοξο του Ντέιτον» → ήπια διαίρεση για διασφάλιση ενότητας!
- ✦ Σύμφωνα με τη θεωρία επίλυσης διενέξεων, στη Βοσνία ακολουθήθηκε το **Μοντέλο Συναινετικής Δημοκρατίας**, όπως αναπτύχθηκε από τον Άρεντ Λίπχαρτ (1969).
 - ✦ «Διακυβέρνηση από μια ελίτ για τη μετατροπή μιας δημοκρατίας με κατακερματισμένη πολιτική κουλτούρα σε μια σταθερή δημοκρατία.»
 - ✦ Λειτουργεί στη λογική του επιμερισμού της εξουσίας σε διαφορετικές εθνότητες, υπό ορισμένες προϋποθέσεις.

Συμφωνίες Ντέιτον

- ✦ Ωστόσο, οι προϋποθέσεις στη Βοσνία δεν υπήρχαν και η εφαρμογή του μοντέλου έγινε λανθασμένα (Tzifakis, 2007)
- ✦ Σύμφωνα με τον «αρχιτέκτονα του Ντέιτον» Ρίτσαρντ Χόλμπρουκ, η συμφωνία έγινε από μια ανυπόμονη κυβέρνηση Κλίντον περισσότερο με σκοπό να...
- ✦ «τελειώσει τον πόλεμο, παρά να εγκαταστήσει τα θεμέλια για ένα βιώσιμο και λειτουργικό κράτος.»

Συμφωνίες Ντέιτον

✦ Τα ζητήματα του Ντέιτον

1. Σαράγεβο – Κεντρική Διακυβέρνηση
2. Σύνορα
3. Ασφάλεια
4. Πρόσφυγες

1. Σαράγεβο Κεντρική Διακυβέρνηση

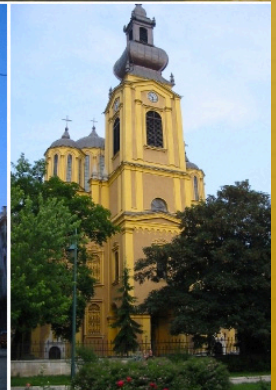
1. Σαράγεβο

Κεντρική Διακυβέρνηση

Πρωτεύουσα

1. Βοσνίας-Ερζεγοβίνης
2. Βοσνιακής Ομοσπονδίας
3. Σερβικής Δημοκρατίας

«Η Ιερουσαλήμ της Ευρώπης»
λόγω της θρησκευτικής
ποικιλομορφίας

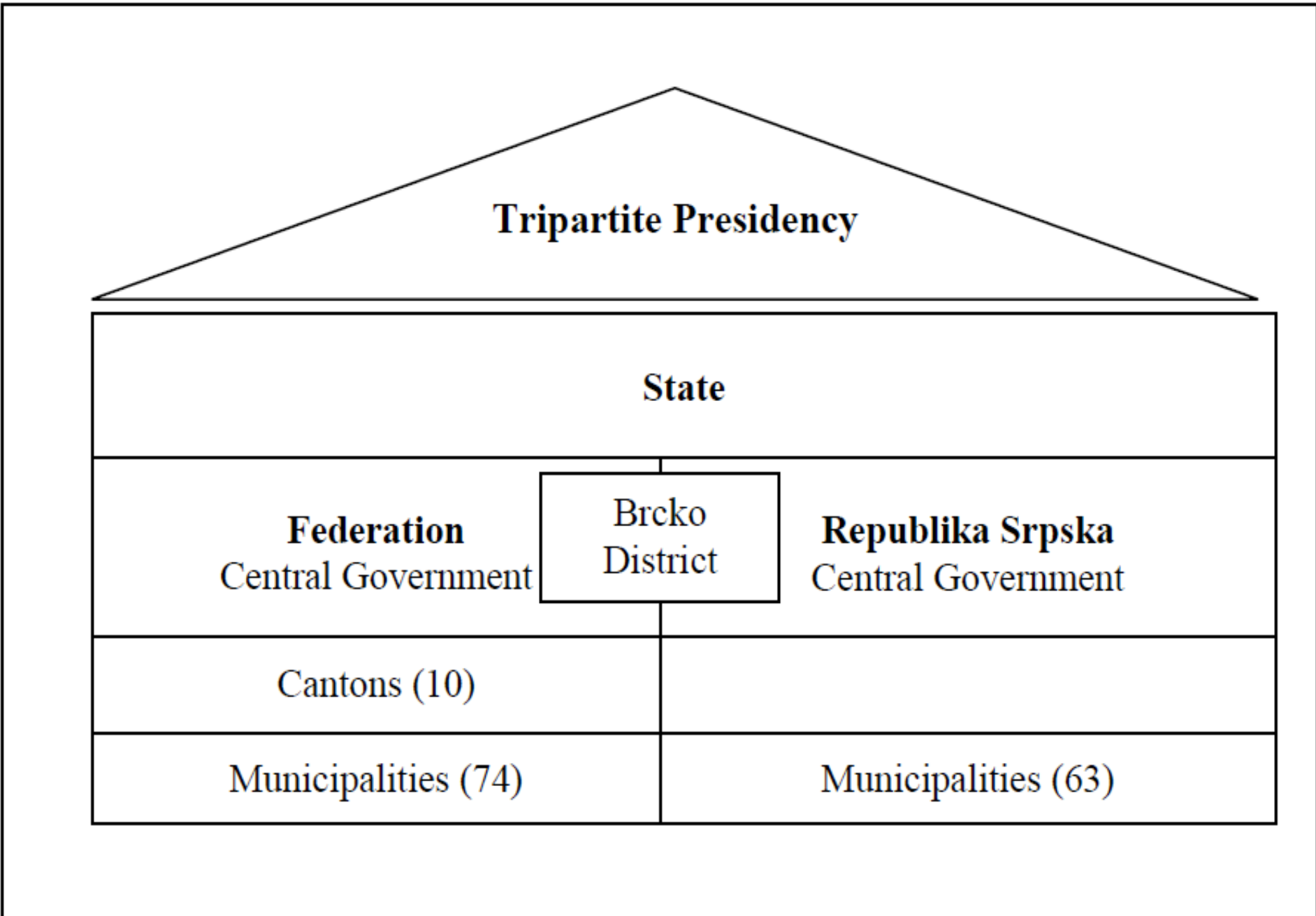

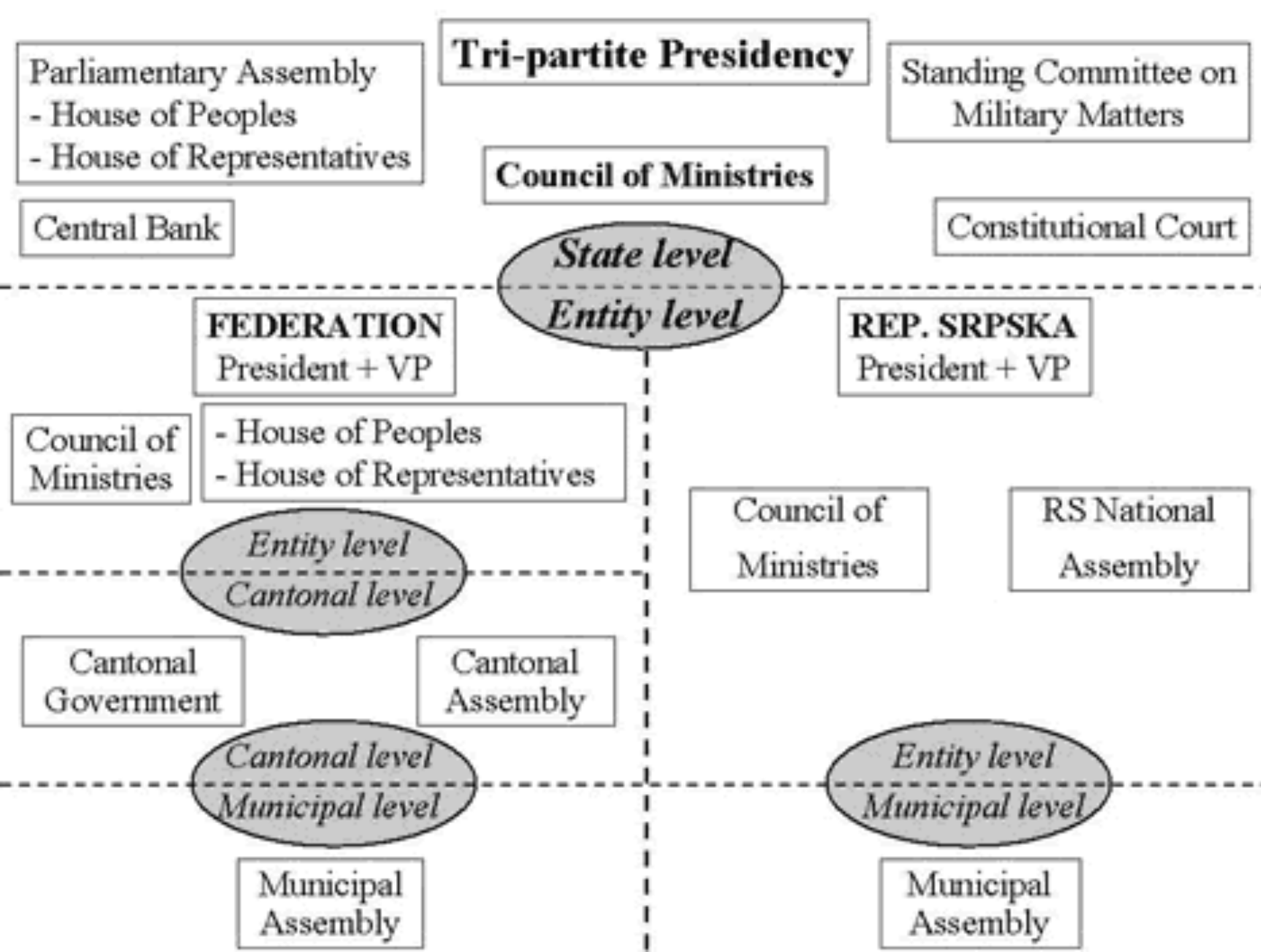
1. Σαράγεβο

Κεντρική Διακυβέρνηση

- ✦ Το Ντέιτον δημιούργησε ένα σχιζοφρενικό σύστημα διακυβέρνησης.
- ✦ Ενιαίο κράτος με μια κεντρική κυβέρνηση & δύο πολιτικές οντότητες:
 - A. Κροατοβοσνιακή Ομοσπονδία (51%)
 - B. Δημοκρατία της Σερβίας (49%) (*Republika Srpska*)
 - C. Κεντρική Κυβέρνηση (Τριμελής εκ περιτροπής Προεδρία)
- ✦ Γραφείο Ύπατης Αρμοστείας
 - ✦ Κεντρικός ρόλος *συντονισμού* των δράσεων
 - ✦ Αλλά και *ενισχυμένες* εξουσίες για εφαρμογή δράσεων

Box 1: The Constitutional Structure of Bosnia and Herzegovina.

1. Σαράγεβο

Κεντρική Διακυβέρνηση

- ✦ Το πρόβλημα: έλλειψη βούλησης συναίνεσης από τις δύο οντότητες & απουσία κοινής αντίληψης περί εθνικής ταυτότητας.
- ✦ Προκειμένου να μείνουν υπό την ίδια στέγη, η κάθε οντότητα είχε θεσμικά εξασφαλισμένες αρμοδιότητες.
 - ✦ «Η Βοσνία διαθέτει πάνω από 1.200 δικαστικούς, 760 βουλευτές, 180 υπουργούς, 4 κυβερνήσεις και 3 στρατούς.» *Paddy Ashdown, Έπατος Αρμοστής*

1. Σαράγεβο

Κεντρική Διακυβέρνηση

1. Πολύπλοκη διαδικασία λήψης αποφάσεων & αναποτελεσματικότητα θεσμών
 - ✦ 17 υπηρεσίες αστυνομίας, διαφορετικές εταιρείες συγκομιδής σκουπιδιών, διαφορετικό εκπαιδευτικό σύστημα
2. Διεξαγωγή εκλογών προς εκδημοκρατισμό
 - ✦ Η συχνή εκλογική διαδικασία → πάτημα για εθνικιστική ρητορική κομμάτων
 - ✦ Τα αποτελέσματα των εκλογών του 2013 άργησαν να βγουν 2 χρόνια επειδή η κάθε οντότητα είχε διαφορετική μεθοδολογία!
 - ✦ Φαύλος κύκλος: μεγαλύτερη αναποτελεσματικότητα – μεγαλύτερος έλεγχος διεθνών δρώντων

1. Σαράγεβο

Κεντρική Διακυβέρνηση

- ✦ Φιλόδοξο σχέδιο δημιουργίας ισχυρής κοινωνίας πολιτών με οικονομικά κίνητρα & παροχές της διεθνούς κοινότητας σε τοπικούς ΜΚΟ (7.000!)
- ✦ Προβλήματα:
 1. Αντί για διεθνοτική συνεργασία, πλούτισαν οι εθνοτικές ελίτ.
 2. Οι ΜΚΟ που ανέλαβαν την υλοποίηση ήταν εθνοτικά διχασμένες, διατηρώντας την πόλωση.
 3. Οι εθνοτικές ομάδες λειτουργούσαν περισσότερο ανταγωνιστικά, παρά συνεργατικά!

1. Σαράγεβο

Κεντρική Διακυβέρνηση

- ✦ Πάνω από 200 διεθνείς οργανισμοί έλαβαν μέρος στην ανοικοδόμηση της Βοσνίας με στόχο την αποκατάσταση των ζημιών (\$20 δις)
- ✦ Ωστόσο, διαφορετικές προτεραιότητες, π.χ.:
 - ✦ Η Ύπατη Αρμοστεία συνεργαζόταν με την κεντρική εξουσία και στόχευε σε σύντομη ολοκλήρωση προγραμμάτων
 - ✦ Η Παγκόσμια Τράπεζα συνεργαζόταν με τις δύο πολιτικές οντότητες στη βάση μακροπρόθεσμων σχεδίων.

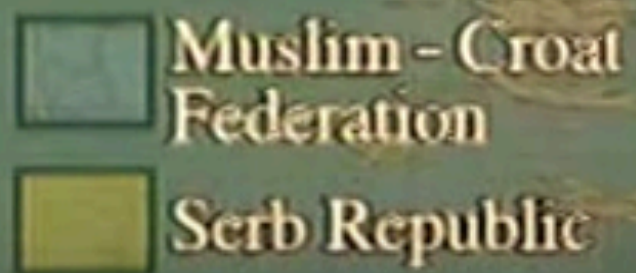
**Republika
Srpska**

**Federation of
Bosnia and Herzegovina**

**Republika
Srpska**

2. Σύνορα

- ✦ Καθορισμός εσωτερικών συνόρων στη βάση εθνοτικο-εδαφικών κριτηρίων με διευρυμένες αυτοδιοικητικές αρμοδιότητες
- ✦ Ιζετμπέκοβιτς: «Στην αρχή μου έδειξαν κάποιους απαράδεκτους χάρτες. Τους είπα θα πρέπει να κοιμόσασταν κατά τη διάρκεια των νικών μας!»
- ✦ Ρ. Χόλμπρουκ: «Είχα πάντα στο μυαλό μου μια σύνοδο 17 ημερών. Βρισκόμασταν στη 16^η μέρα και δεν είχαμε κάνει την παραμικρή πρόοδο.»
- ✦ Ένα ζήτημα ήταν η μουσουλμανική περιοχή του **Γκοράτζντε** εντός της βοσνιακής Σερβικής Δημοκρατίας.

2. Σύνορα

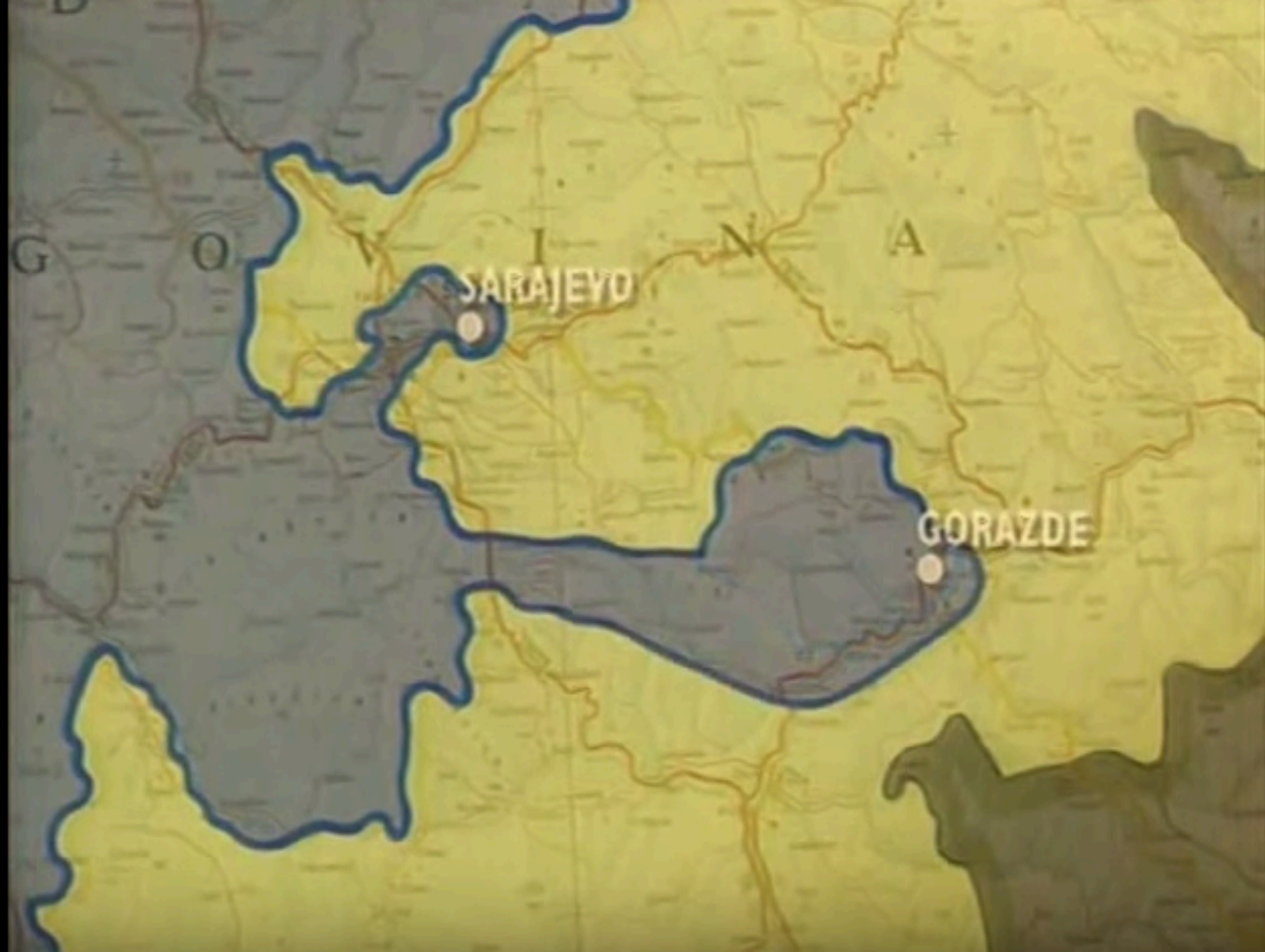
- ✦ Ο Χόλμπρουκ πείθει τον Μιλόσεβιτς να συνομιλήσει με τον Μουσουλμάνο πρωθυπουργό και να βρουν λύση.
- ✦ Ο Μιλόσεβιτς τελικά συμφωνεί για το Γκοράτζντε! Απομένει να το εφαρμόσουν στην πράξη.
- ✦ Ο Χόλμπρουκ καλεί τον Μιλόσεβιτς στην αίθουσα με τους υψηλής τεχνολογίας ψηφιοποιημένους χάρτες που χρησίμευαν για τους «χειρουργικούς βομβαρδισμούς.»

2. Σύνορα

- ✦ Ο Χόλμπρουκ αγανακτεί: «Έχει μόνο βουνά!»
- ✦ Έπρεπε να βρουν ένα διάδρομο ανάμεσα στα βουνά όπου θα μπορούσε να κατασκευαστεί δρόμος που να ενώνει το Γκοράτζντε με το Σαράγεβο.
- ✦ Τελικά καταλήγουν σε συμφωνία στις 02:00 το πρωί μετά από πολλή κατανάλωση αλκοόλ.

SARAJEVO

GORAZDE

2. Σύνορα

- ✦ Το πρόβλημα ήταν ότι το ποσοστό είχε πάει στο 58% έναντι 42%. Μόλις το συνειδητοποίησε ο Μιλόσεβιτς ήθελε ανταλλάγματα!
- ✦ Είχε ήδη παραχωρήσει το Σαράγεβο στους Μουσουλμάνους, παρά τις αντιρρήσεις των εξτρεμιστών στρατιωτικών του.
- ✦ Οπότε ζήτησε την επαρχία του Μπρτσκο.
- ✦ Οι Μουσουλμάνοι είπαν όχι και σε αντάλλαγμα παραχώρησαν μια μεγάλη περιοχή που είχαν κατακτήσει οι Κροάτες λίγο πριν τη σύνοδο του Ντέιτον.

BRCKO •

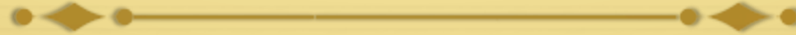
SARAJEVO •

GORAZDE

2. Σύνορα

- ✦ Καθώς γιόρταζαν με σαμπάνια, είχαν ξεχάσει τους Κροάτες!
- ✦ Ξημερώματα της 20^{ης} μέρας, στις 04:00, οι Κροάτες μαθαίνουν τα σχέδια και απαντούν «0,0% πιθανότητες» αποδοχής μας!
- ✦ Τελικά, ο Κροάτης πρόεδρος Τούτζμαν δέχτηκε!
 - ✦ «Δεν θα αφήσω μερικούς βράχους να διακινδυνεύσουν την ειρήνη!»
 - ✦ «Αλλά θα πρέπει να δώσουν και οι Βόσνιοι κάτι!»
- ✦ Τελικά, συμφωνήθηκε το Μπρτσκο να τεθεί σε διεθνές καθεστώς αυτονομίας (οριστικά το 1999.)

3. Ασφάλεια

- ✦ Προτεραιότητα NATO η σταθεροποίηση της εύθραυστης ειρήνης → μαζική διεθνής στρατιωτική παρουσία
- ✦ UN Protection Force (UNPROFOR) (1992–1995): 39.000
- ✦ Implementation Force (IFOR) (1996–7): 55.000 στρατιώτες από 36 χώρες (κυρίως Ευρωπαίοι & Αμερικανοί)
- ✦ Stabilization Force (SFOR) (1997–2004): από 31.000 στους 7.000.
- ✦ European Union Force (EUFOR) (2004–...): 2.500 στρατιώτες με κωδικό όνομα **Αλθαία**.
- ✦ Γιατί Αλθαία;

3. Ασφάλεια

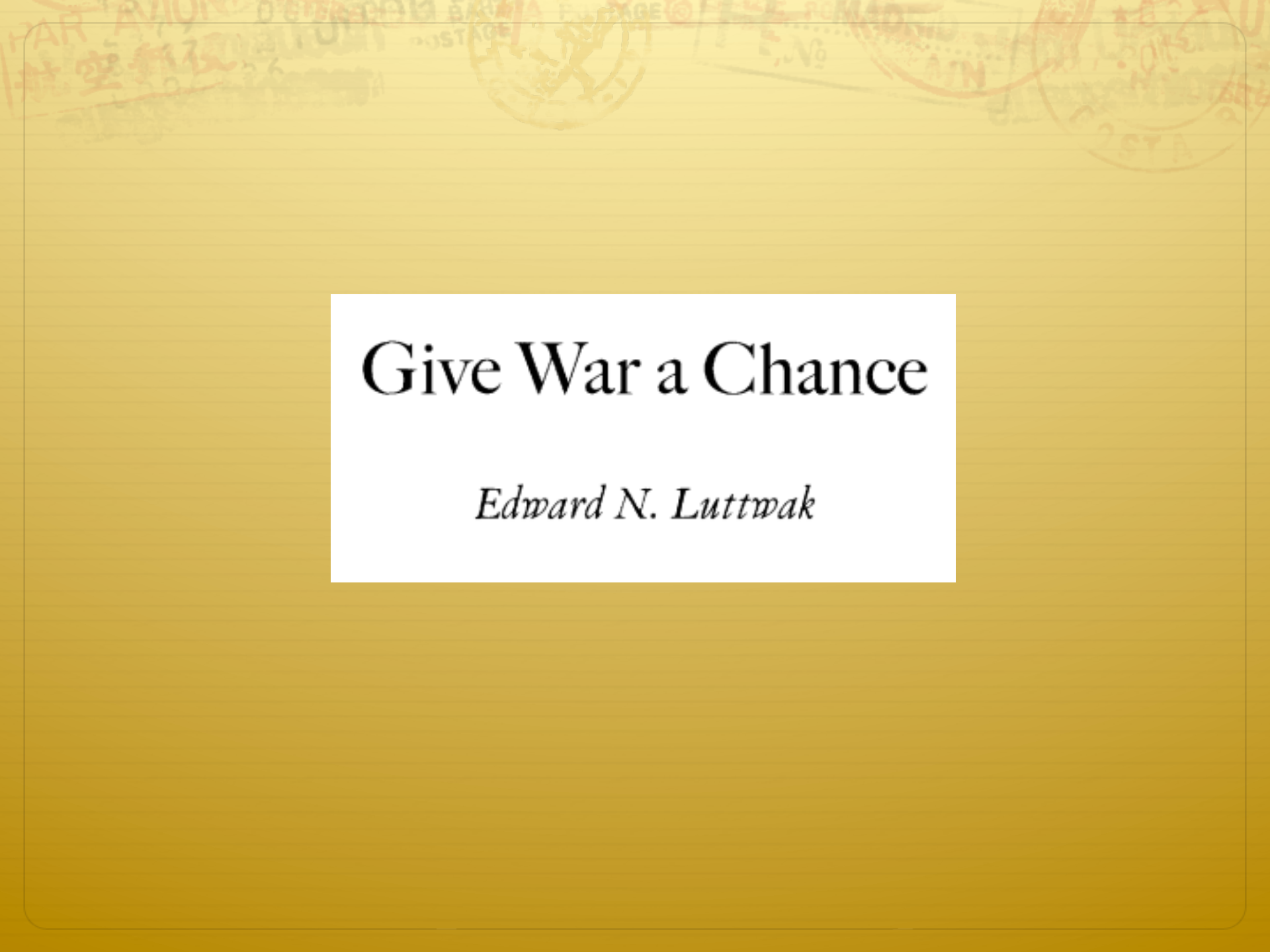

- ✦ Η Αλθαία είναι φυτό με θεραπευτικές ιδιότητες (εξού και το όνομα) αλλά και μυθολογικό πρόσωπο, το οποίο θα μπορούσε να χρησιμεύσει ως παραβολή για τη Βοσνία.
- ✦ Σύμφωνα με μια εκδοχή, η Αλθαία απέκτησε με τον Θεό Άρη ένα γιο (Μελέαγρος) και με τον Θεό Διόνυσο μια κόρη (Διηάνειρα).
- ✦ Οι Μοίρες είπαν στην Αλθαία ότι ο Μελέαγρος θα πέθαινε όταν θα καιγόταν τελείως ο δαυλός του.

3. Ασφάλεια

- ✦ Η Αλθαία έσβησε κι έκρυψε τον δαυλό για να μην σβήσει και πεθάνει ο Μελέαγρος.
- ✦ Όταν, όμως, ο Μελέαγρος μεγάλωσε σκότωσε τους αδερφούς της Αλθαίας, αυτή έκαψε τον δαυλό και ο Μελέαγρος πέθανε αμέσως.
- ✦ Η Αλθαία, στο τέλος, μετάνιωσε και αυτοκτόνησε.
- ✦ Στη Βοσνία, υπάρχει διάχυτη η εντύπωση ότι η ασφάλεια στη χώρα διατηρείται από την παρουσία των ξένων δυνάμεων. Θα μετανιώσει η Αλθαία στο τέλος;

The background of the slide is a light yellowish-gold color with a pattern of faded, overlapping postage stamps. Some of the visible stamps include the word 'POSTAGE' and various circular postmarks with dates and locations like 'NEW YORK' and '257A'.

Give War a Chance

Edward N. Luttwak

TODAY CEASE-FIRES and armistices are imposed on lesser powers by multilateral agreement—not to avoid great-power competition but for essentially disinterested and indeed frivolous motives, such as television audiences' revulsion at harrowing scenes of war. But this, perversely, can *systematically* prevent the transformation of war into peace. The Dayton accords are typical of the genre: they have condemned Bosnia to remain divided into three rival armed camps, with combat suspended momentarily but a state of hostility prolonged indefinitely. Since no side is threatened by defeat and loss, none has a sufficient incentive to negotiate a lasting settlement; because no path to peace is even visible, the dominant priority is to prepare for future war rather than to reconstruct devastated economies and ravaged societies. Uninterrupted war would certainly have caused further suffering and led to an unjust outcome from one perspective or another, but it would also have led to a more stable situation

4. Πρόσφυγες

- ✦ Ως αποτέλεσμα του πολέμου (1992–95), περίπου 2 εκ. άνθρωποι από τα 4 εκ. της χώρας έφυγαν από τα σπίτια τους.
 - ✦ 1 εκ. εγκατέλειψαν τη χώρα
 - ✦ 1 εκ. εκτοπισθέντες στο εσωτερικό
- ✦ Η άμεση επιστροφή των προσφύγων ήταν κεντρικός στόχος των Συμφωνιών του Ντέιτον.
 - ✦ Περίπου 1 εκ. είχε επιστρέψει τα πρώτα δύο χρόνια μετά το Ντέιτον.
 - ✦ Σήμερα, έχουν απομείνει ακόμα 100.000 εσωτερικά εκτοπισμένοι (σε «προσωρινούς» καταυλισμούς) και 20.000 πρόσφυγες.
- ✦ Λόγω του πολιτικού χαρακτήρα της επιστροφής τους, προέκυψαν πολλά εμπόδια.

4. Πρόσφυγες

- ✦ Η επιστροφή των προσφύγων αποτελούσε ακρογωνιαίο λίθο της επανασύστασης μιας πολυεθνικής Βοσνίας.
- ✦ Έλλειψη συνεργασίας με το Διεθνές Δικαστήριο, με αποτέλεσμα οι καταζητούμενοι για εγκλήματα πολέμου να είναι ελεύθεροι, να επηρεάζουν την πολιτική ζωή, ακόμα και να ελέγχουν περιοχές.
- ✦ Κατά συνέπεια, αυτό εμπόδιζε την επιστροφή των προσφύγων που φοβόντουσαν για τη ζωή τους.

Αποτίμηση

**20 years later, this is
what Bosnians think
about the Dayton peace
accords**

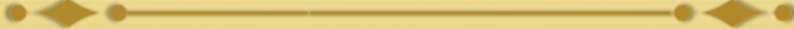
By Edward Morgan-Jones, Neophytos Loizides and Djordje Stefanovic December 14, 2015

Αποτίμηση

**Responses to the Question: 'If there was a referendum on Dayton tomorrow how would you vote?'
by language spoken at home**

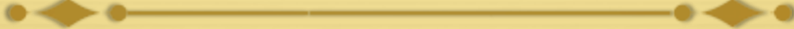
	Bosnian	Croatian	Serbian
Definitely For	24%	8%	42%
Probably For	15%	26%	23%
Not sure	25%	37%	18%
Probably Against	10%	9%	7%
Definitely Against	18%	13%	2%
Non Response	8%	7%	8%
Totals	100%	100%	100%

Αποτίμηση

- ✦ Η «ήπια διαίρεση» του Ντέιτον μάλλον επέτεινε και διαιώνισε/»πάγωσε» τη διαίρεση, παρά οδήγησε σε συμφιλίωση & ενότητα.
- ✦ Η διεθνής επέμβαση & η στρατιωτική παρουσία θεωρείται από τις πιο πολύπλοκες & ευρείας κλίμακας ειρηνευτικές επιχειρήσεις.
- ✦ Παρόλα αυτά, ο στρατηγικός στόχος της δημιουργίας μιας ενιαίας Βοσνίας ήρθε σε αντίθεση με την πραγματικότητα & τις ενέργειες της διεθνούς κοινότητας.

Αποτίμηση

- ✦ Πράγματι, η βίαιη αντιπαράθεση έχει αντικατασταθεί από μια κατάσταση (εύθραυστης) ομαλότητας.
- ✦ Ωστόσο, η χώρα παράμενει διαιρεμένη, τα εθνικιστικά κόμματα κυριαρχούν και ο φόβος επανόδου στη βία είναι ορατός.
- ✦ Η παρέμβαση της διεθνούς κοινότητας δεν ήταν σε θέση να δημιουργήσει από μόνη της μια ταυτότητα αντιλήψεων στην πράξη

«Όταν η κυριαρχία αντιμετωπίζεται ως υποχρέωση

και όχι ως ασπίδα προστασίας μιας κρατικής οντότητας,

τότε η επιβολή εναλλακτικών θεσμικών διευθετήσεων που έπονται της επέμβασης δεν μπορεί να αποτελέσει αξιόπιστη πρόταση πολιτικής.»

Ειρήνη Χειλά, Διεθνείς Συγκρούσεις, σ. 127

ΠΕΔιΣ

Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων

4) Τύποι Διενέξεων Β'

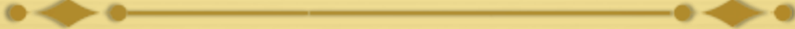

Γ. Αξιολογώντας το
Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο
για την Πρώην Γιουγκοσλαβία

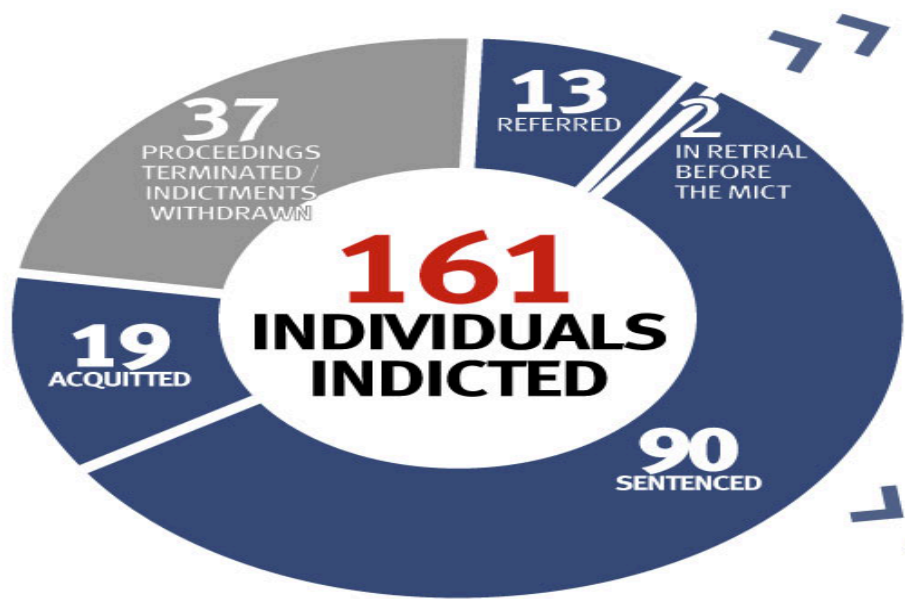
«Ο πόλεμος δεν είναι πόλεμος
μέχρι αδερφός
να σκοτώσει αδερφό.»

Εμίρ Κουστουρίτσα, Underground, 1995

Δικαστική Επίλυση

- ✦ Το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο για την Πρώην Γιουγκοσλαβία ιδρύθηκε τον Μάιο του 1993 από το ΣΑ του ΟΗΕ με σκοπό να συμβάλλει στην αποκατάσταση και διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας.
- ✦ Με ποιο τρόπο;
- ✦ Μέσω δικαστικής επίλυσης, στη βάση της άμεσης σύνδεσης μεταξύ ειρήνης και δικαιοσύνης.
- ✦ Ολοκλήρωσε τις εργασίες του τον Νοέμβριο του 2017.

13 INDIVIDUALS REFERRED TO COUNTRIES IN THE FORMER YUGOSLAVIA FOR TRIAL

SENTENCES ENFORCED IN 14 STATES

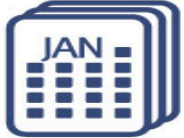
(Excludes accused whose sentences amounted to time spent in detention during trial, and those whose transfer is pending.)

0 FUGITIVES
as of July 2011

MORE THAN...

4,650 WITNESSES

10,800 TRIAL DAYS

2.5 MILLION PAGES OF TRANSCRIPTS

4 TYPES OF CRIMES

- Genocide**
- Crimes against Humanity**
- Violations of the Laws or Customs of War**
- Grave Breaches of the Geneva Conventions**

© picture-alliance/AP Photo/M. Kooren

JUDGING
the **JUDGES**

No	Ημ/νια	Θέμα
1	26/2	Εισαγωγή
2	5/3	Επίλυση Διενέξεων στην αρχαιότητα
3	12/3	Τύποι Διενέξεων Α': Διαρκείς Διενέξεις
4	19/3	Τύποι Διενέξεων Β': Εθνοτικές Διενέξεις
5	26/3	Ανάλυση Διενέξεων- Κρίση Κούβας
6	16/4	Στρατηγικές Διαπραγματεύσεως
7	23/4	Μεσολάβηση Α': Διεθνείς Οργανισμοί
8	30/4	Μεσολάβηση Β': Τρίτου Κράτους
9	7/5	Διαχείριση Διενέξεων (Αφγανιστάν-Ιράκ)
10	15/5	Πυρηνικά Όπλα
11	21/5	Διπλωματία & Τρομοκρατία
12	4/6	Προετοιμασία Προσομοίωσης
13	11/6	Προσομοίωση